

DEMOCRATIC FRONT FOR ERITREAN UNITY

ህዝቢ ተግዲዱ ምበር ፈቲዩ አይፈናቅልን አይሰደድን፤

ምፍንቃልን ስደትን ህዝቢ፡ ሓደ ካብ'ቲ ዝኸፍአን ዝመረረን መግለጺ ሕሰማትዮ። ኮይኑ ግን ስደት ሎሚ ኣብ'ዚ መዋእል'ዚ ብኤርትራውያን ኣይተጀመረን። ካብ ቅድሚ ነዊሕ መዋእል ዝነበረዮ። ንኣብነት ኣብ መዋእልና ብዓለም ደረጃ ዓቢ ጽልዋን ተጽዕኖን ዝፈጥሩ ዘለዎ ገለ ሃገራት ብስደትን ስደተኛታትን ዝተመስረታ ምዃንንዮ ታሪኽ ዘረደአና። ህዝቢ ክፈናቅል ክሰደድ ካብ ቀደም ዝጸንሐ ልሙድ ስለ ዝኾነ፡ ቅቡልዮ፡ ከጨንቆና የብሉን ማለት ኣይኮነን። ምፍንቃልን ስደትን ጥዑይ ኣእምሮ ንዘለዎ፡ ትርጉም ሰብአውነት ብሓላፍነት ብግቡእ ንዝርደኦ ሰብ፡ ኣእምሮ ዘናውጽ ናይ ሕሰማት ሕሱም ገጽዮ።

ኣብ ዝርዝራቱ ከይኣተና ጠንቂ ስደት ብዘሕዮ። ብጥቕልል ዝበለ ድማ ብባህሪያዊ ሓደጋን ሰብ ዘምጸኦን ተባሂሉ ክግለጽ ይከኣል። ዘብጸሖ ምክልባትን ኹሉ-ሸነኻዊ ዕንወትን ኣውዳዲርካ ካብ'ቲ፡ እቲ ይሓሽ ዝብል ፍርዲ ክትህቡኻ ኣጸጋሚ እንተኾነ፡ ብሰብ ኣምጸኦ ዘጋጥም ምፍንቃልን ስደትን ዝፈጥሮ ውርደትን ሞራላዊ ውድቀትን ካብኡ ናብኡ ዝመረረ ምዃኑ ንምርዳእ ኣየጸግምን።

ስለምንታይ'ሲ፡ ከም ደርቅን ንዕኡ ስዒቡ ዝመጽእ ዓጸቦን፣ ምንቅጥቃጥ ምድሪ፣ ህቡባዊ ንፋስ፣ ውሑድ፣ ረስኒ መሬት ዝጠንቁ እሳተ ጎሞራ፣ ከምዚ ሎሚ ንመላእ ዓለም ኣብ ከቢድ ፈተነ ኣውዲቕኞዎ ዘሎ ለቦዳ ሕግም ኮሮና (ኮቪድ 19)...ወዘተ ዝፈጥሮ ሰብአውን ነዋታውን ዕንወት ቀለል ኣይኮነን። ካብ ድሌትን ምርጫን ወዲ-ሰብ ወጻኢ ዝመጽእ፡ ኣብ በባይኑ ግዜን በባይኑ ኣጋጣሚታትን ኣብ ኩሉ ዝኸሰት ስለ ዝኾነ ግን፡ ኣብ ኣእምሮ ደቂ ሰባት ዝፈጥሮ ውርደትን ሞራላዊ ውድቀትን ክንድቲ ሰብ ኣምጸኦ ኣይኮነን።

ምስናይ ኩሉ ሸነኻዊ ብዓይኒ ዝረከ ዘብጸሖ ሰብአውን ነዋታውን ክሳራ፡ ኣብ ኣእምሮ ደቂ-ሰባት ከቢድ ሞራላዊ ውድቀት ዘስዕቡ፡ ሰብ ኣምጸኦ ምፍንቃልን ስደትን ንዝላእ ርእሱ፡ ኣብ ሓደ ከባቢ ወይ ሓደ ህዝቢ ጥራሕ ዝኸሰት ኣይኮነን። ስእነት ፖለቲካዊ ማዕርነታዊ ደሞክራሲያዊ ምምሕዳር፡ ልዕልና ህዝባዊ ቅዋማዊ ሕገ፡ ፍትሓዊ ቁጠባዊ ምምቕራሕ፣ ሃይማኖታዊ ነጻነት፣ ኮታ ምጥሓስ መሰረታዊ ሰብአውን ደሞክራሲያውን መሰላት ኣብ ዘለወን ሃገራት ኩሉ ዘጋጥም ግዴድ ተርእዮዮ። ጠንቂ ስደት ኤርትራውያንውን ንሱዮ።

ድሕሪ ካልኣይ ኩናት ዓለም ዝጸደቐ ኣድማሳዊ ቻርተር ውድብ ሕቡራት ሃገራት፡ ቻርተር ሕብረት ኣፍሪቃ (ናይ ቀደም ውድብ ሓድነት ኣፍሪቃ) ወዲ-ሰብ ከም ናይ ተፈጥሮ ሰብ መጠን፡ ብዘይ ዝኾነ ናይ ፖለቲካ፣ ዓሌት፣ እምነት፣ ሃይማኖት፣ ሃብቲ ፍልልይ ሰብአዊ መሰሉ ብማዕረ ብሕገ ክኸበር ኣለዎ። ኣብ ሃገሩ ሰሪሖ ከፍሪ ናይ ፍርያቱ ተጠቃሚ ክኸውን፣ ብነጻነት ክንቀሳቅስ፣ ክሃረብ፣ ክውደብ፣ ኣብ ዝላእ ርእሱን ሃገራዊ ፖለቲካዊ ጉዳያቱን ብቐጥታን ብወከልቱ ኣቢሉን ብዘይ ዝኾነ ጸቕጥን ራዕድን ክሳተፍ ክዋሳእ ክውስን ኣለዎ። ነዚ መሰረታዊ ሓርነታዊ መሰላት'ዚ ዝነፍግ ዝኾነ ይኹን ኣካል ቅቡል ኣይኮነን። ብዓለማዊ ናይ ስደተኛታት ሕገ ተሓታቲዮ።

ኣብ ሃገሩ መሰረታዊ ሰብአውን ደሞክራሲያውን ሓርነታዊ መሰሉ ዝተነፍገ ህዝቢ፡ መሰሉ ንምክባር ተወዲቡ ክቃለስ ቅቡልን ቅንዕንዮ። እቲ ፖለቲካዊ ዓፈናን ጭፍጨፋን ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ኮይኑ፡ ህይወት ከድሕን ካብ ሃገሩ ክወጽእ ኣብ ዝተገደደሉ ከኣ፡ ኣብ ጉዕዞኡ ኮነ፡ ዝዓረፈለን ሃገራት ከም ሰብ ንምንባር ዘድልዮ ቀረባት ክረኽቡ፡ ሰብአዊ መሰሉ ድማ ክኸበረሉ ኣለዎ። ስደተኛ ስለዝኾነ ትሕቲ ሰብ ክረኣ፡ ብህይወት ንምንባር ዘድልዮ ነገራት ክንፈግ፡ ብግዴታ ናብ'ቲ ገዲፍዎ ዝመጽኦ ስርዓት ክምለስ ዝኾነ ይኹን ፖለቲካዊ ጸቕጢ ክግበረሉ የብሉን። ተገፊዑ ህይወቱ ከድሕን ካብ ሃገሩ ንዝተሰደ ሰብ ወይ ህዝቢ ሰብአዊ መሰሉ ኣኸበርካ ምትእንጋድ ናይ ኩሎም ኣብ ኣድማሳዊ ቻርተር ውድብ ሕቡራት ሃገራት ብሓፈሻ፡ ንምክባር መሰል ስደተኛታትን መሰረታዊ ሰብአዊ መሰላት ከኣ ብፍላይ ዝኸተሙ ኣባል ሃገራት ግዴታ ምዃኑ ይገልጽ።

በዚ መንጽር ስደት ኤርትራውያን ከመይ ጀሚሩ፡ ሕጂኸ እንታይ የጋጥሞ አሎ ንመልከት። ጠንቂ ማዕበላዊ ስደት ኤርትራውያን ቁጠባዊ ዘይኮነ ፖለቲካዊዮ። ኤርትራውያን ካብ ድኻነት ዘይኮነ ካብ ሞትዮም ዝሃድሙ ዘለው። ካብቲ ብዘይ ዝኾነ ቅዋማውን ህዝባውን ደገፍ ብሻምብቆ ብረት ኢደ ወናኖዊ ስልጣን ሒዞ ዘሎ ጉጅለ ህግደፍ ዝኸተሎ ዘሎ፡ ከፋፊልካ፡ አድኪኻን አርጊድኻን ግዛእ ዝብል ጸረ-ህዝባዊ ሰላም፣ ጸረ-ህዝባዊ ደሞክራሲ፣ ጸረ-ልዕልና ግዝገዳት ሕጊ፣ ጸረ-ህዝባዊ ልምዓትን ዝኾነ ናይ ዓፈናን ጭፍጨፋን ፖሊሲ ህይወቶም ከድሕኑዮም ብዝረኸበ ይርከቡን ዝሰደዱ ዘለው።

እቲ ህይወት ናይ ምድሓን ስደት ምስ ኤርትራ ኣብ ዝዳወባ ሃገራት ክጅምር ከአ ባህሪያዊዮ። ብፍላይ ከአ ኣብተን ካብ ፖሊሲ ተኩሰካ-ቅተል ኣምሊጡ ብቐረባ ብእግሪ ክበጽሑን ዝኸእል ሃገራት ሱዳንን ኢትዮጵያን ብጻዕቂ ክረአ ግድን ይኸውን። ኣብ ሃገረ ሱዳን ካብ ባርባራዊ ጨፍጫፍ ባዕዳዊ መግዛእትን ናይ ሎሚ ዘቤታዊ መግዛእቲ ህግደፍን ሃዲሞም ዝተዓቕቡ ብአማኢት ኣሸሓት ዝቐጸሩ ኤርትራውያን ስደተኛታት ኣለው። ኣብ ኢትዮጵያ ከአ ድሕሪቲ ብደብን ባድመን ዝብል ሽፋን ኣብ 1998 ብዓንዳሪ ጉጅለ ህግደፍ ተወለዑ፡ ኣብ 2000 ድማ ብምሉእ ወተሃደራዊ ስዕረቲ ዝተዛዘመ ኣብራሲ ኩናት፣ ከም ውጽኢቲ ኣብ ውሽጢቲ ጉጅለ ዝተፈጥረ ምብልላዕ፡ ንስክላ ካብ ውድቀት ዝደሓነ ህልዊ ወሳኒ መሪሕነታዊ ጃንዳ፡ ጉጅላዊ ስልጣኑ ከውሕስ ኣብ ህዝቢ ዝተኸተሎ ዓይኒ የብለይ ስኒ የብለይ ጨካን ስጉምቲ፡ ብውልቀታት /ብተናጸል/ ዘይኮነ ዝህ ዓጺኻ ብደረጃ ስድራ ዘዋደርጽ ማዕበላዊ ስደት ጀሚሩ። ሃገራት ይቕጽል ኣሎ።

ብፍቓድ መንግስቲ ኢትዮጵያን ብአፍልጦ ላዕለዋይ ተጸዋዒ ጉዳይ ስደተኛታት ውድብ ሕቡራት ሃገራትን ከአ፡ ኣብ ክልል ትግራይን ክልል ዓፋርን ወግዓውን ሕጋውን መዓስከር ስደተኛታት ተጣይሱ። ንነዊሕ ዓመታት ካብ ፖሊሲ ተኩሰካ ቅተል ንስክላ ዘምለጡ ኤርትራውያን ከም ስደተኛ ተመዝጊዮም፡ ስደተኛታት ምዃኖም ዝገልጽ መንነት ካርድ ሒዞም፡ ብተነጻጻሪ ካብ ጸጥታዊ ስግኣት ድሒኖም ብሰላም ክነብሩ ጸኒሖም። ናይ ላዕለዋይ ደረጃት ትምህርቲ ዕድል ዝረኸቡውን ነይሮም።

ካብ መፋርቕ ዓመተ 2018 ኣብ መንጎ መንግስቲ ኢትዮጵያን ውልቀ መላኽ ኢሳያስን ተገይሩ ድሕሪ ዝተባህለ ግልጽነት ዘይብሉ ስምምዕ ብሓፈሻ፡ ካብ ወርሒ ጥሪ ናይ 2020 ድማ ብፍላይ ግን፡ ንህይወት ኤርትራውያን ስደተኛታት ብኣሉታ ዝጸሉ ኩነታት ተፈጠሩ። ቀዳማይ፡ ብዘይ ወግዓዊ መንግስታዊ መግለጺ ካብ ኤርትራ ንዝመጹ ሓደሽቲ ስደተኛታት ኣይነተኣናግድን ተባሂሉ። ስለዚ ከአ ካብ ዓፋር ጉጅለ ህግደፍ ሃዲሞም ዶብ ኤርትራ ሰጊሮም ኣብ መሬት ኢትዮጵያ ዝኣተው ኤርትራውያን፡ ኣልቦ መግቢ ኣልቦ መጽለሊ ኮይኖም ኣብ ሰግሕ ሜዳ ክሳቐዩ ኮይኖም እዮም

ካልኣይ፡ ወተሃደራት ከም ዝነበሩ መረጋገጺ ወረቐት ዘለዎም ክንቅበል ኢና፡ ንሰቪል ግን ኣይንቐበልን ዝብል ምኽንያቲ ርዱእ ዘይኮነ ፈላላዪ መዕቀኒ መጺኡ። ሳልሳይ፡ ናይ ስደተኛ መንነት ወረቐት /ካርድ/ ኣረኪብኩም፡ ንሶም ብስም ጥርናፊ ኢሎም ዝጽውዕዎ ኣብ ዝደለኹም ከተማታት ኢትዮጵያ ከይድኩም ክትነብሩ ትኸእሉ ኢኹም ዝብል “ኪድ ቦሎ ከም ዘይኸይድ ግበሮ” ዓይነት ትእዛዝ ተዋሂቡ። ራብዓይ፡ ንነዊሕ ዓመታት ዝተቐመጥሉ፡ ገለ ብሓርኮትኮቶም ዕድላት ስራሕ ዝፈጠርሉ፡ ብዓሰርተታት ኣሸሓት ዝቐጸሩ ስደተኛታት ዝርከቡሉ መዓስከር ሕንጻጽ ሕጂውን ብዘይወግዓዊ መግለጺ ፈደራላዊ መንግስቲ ክዕጽ ምዃኑ ተሓቢሩ።

መሳኪን ስደተኛታት ስለምንታይ ምፍራስ መዓስከር ስደተኛታት፡ እንታይዮ እቲ ምኽንያት? ናይ መን ውሳኔዮ? ዝብል ሕቶ ናብ ዝምልከቶም ኣካላት ኣቕረቦም። ላዕለዋይ ተጸዋዒ ጉዳይ ስደተኛታት ውድብ ሕቡራት ሃገራት ብወገኑ “ኣነ ዝፈልጦ የብለይን” ክብል ከም ዝመለሰ፡ ብሄራዊ ክልላዊ ምምሕዳር ትግራይውን እቲ መዓስከር ስለምንታይ ክፈርስ ከምዝተደልየ ዝፈልጦ ከም ዘይብሉን ከም ዘይቐበሎን እዩ ብወግዒ ገለጹ።

ምስዞም 16 ሸሕ ዝኾኑ ደቂ-ኣንስትዮን ህጻውንትን ዝርከባኦም ስደተኛታት መድረኽ ከፊትካ ከይተዘራረቡካ፡ UNHCR ዘይፈልጦ፡ ተባሂልኩም ኣለኹም ትግዕዙ፡ እምቢ እንተኣልኩም ንህቦ ዝነበርና ኣገልግሎት ኣይንህብን ኢልካ፡ ሰራሕተኛታት ኣራ ክለቁ ምግባርን ደኣ እንታይዮ ዕላምኡ? እዚ ፖለቲካዊ ሕሳባት ዘለዎዮ። ኣብ ዓለማዊ ኣድማሳዊ ቻርተር ንዝሰፈረ ንመሰል ስደተኛታትን ክብረት ሰብአዊ መሰላትን ዝምልከት ዓንቀጻት ዝጥሕሰዩ ክብሉ ድማ ድምጺም የስምዑ ኣለው ዱብባ ዝወረደም መሳኪን ስደተኛታት።

ውድብ ጥዕና ዓለም ብምኸንያት ዓለማዊ ስግዳት ለበዳ ሕማም ኮሮና (ኮቪድ-19) ካብ ገዛኹም ኣይትውጽኡ፡ ኣይትተኣከቡ፡ ተረሓሒቕኩም ንበሩ ዝብል መምርሒ ኣብ ዘውረደሉ፡ ኣዋጅ ህጹጽ ግዜ ፈደራላዊ መንግስቲ ኢትዮጵያ ካብ ኣርባዕተ ሰባት ንላዕሊ ብሓባር ኮፍ ምባል ኣይከኣል ኢሉ ቁጽጽር ኣብ ዝገብረሉ፡ ካብ ሞት ሃዲሞም ክዕቆቡ ዝመጽኡ፡ ተጸባይቲ ደገፍ ስደተኛታት፡ ካብ መዓስከር ሕንጻጽ ናብተን ካልኣት መዓስከራት ግዓዙ ኢልካ ምስግዳድ ካብ ግሉጽነት ዘይብሉ ፖለቲካዊ ውሳኔ ወጻኢ ካልእ ክግመት ኣይከኣልን።

እዚ ቅልጡፍ ዓግመ ርእይቶ ዘድልዮ ሰብኣዊ ጥሕሰትዮ። ምስቲ ተደጋጊሙ ኣሕዋት ኢና እናተባህለ ዝወሃብ ወግዓዊ መግለጺ ድማ ዝራጸምዮ። ስደተኛ ህዝብና ዘይሃወሰ ሕውነት ምስ መን? ምድግጋፍ ምስ መን? ፍቕሪ ምስ መን? ሓቢርካ ምንባርን ምዕባይን ምስ መን ዝብል ከቢድ ሕቶ ዘልዕልዮ። ስለዚ ፈደራላዊ ደሞክራሲያዊ መንግስቲ ኢትዮጵያ ነዚ ጉዳይ ብኸብደትን ሓላፍነትን ተመልኪቲ፡ ካብ ኤርትራ ንዝመጽኡ ሓደሽቲ ስደተኛታት ከም ቀደሙ ተቐቢሉ ከተኣናግድ፡ ኣውያት ናይቶም ግዓዙ ዝበሃሉ ዘለው ክሰምዕ፡ ህይወት ስደተኛታት ብዘየበሰበስ ኣገባብ ክሕዞ ካልእ ኩሉ ተሪፉ ሞራላዊ ግዴታ ኣለዎ። ህዝቢ ተገዲዱ ምበር ፈትዩ ኣይፈናቕልን ኣይስደድንሞ ሎሚ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ዝፍጸም ሕማቕ ድዩ ጽቡቕ ተግባር ንጽባሕ ሓቢርካ ንምንባር ምስክርን መሰረትን ምጻኑ ኣብ ጸብጻብ ምእታው ጽቡቕዮ።

ፖለቲካውን ፕሮፖጋንዳውን ቤት-ጽሕፈት፡

ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ /ደግሓኤ/፡

20-05-2020